

בתי הדין לעבודה

פ 001168/00		בית הדין האזורי לעבודה בת"א – יפו	
20/11/2005		כבוד השופטת שרה מאירי	בפני:

בעניין: מדינת ישראל
 ע"י ב"כ עו"ד גב' ג. לוי
 המאשימה

נגד

1. פ.ק.פ. דיזיין בע"מ
 2. בן עזרא יעקב
 3. מאיר אבי
 4. פישמן אייל
 הנאשמים ע"י ב"כ עו"ד גב' מ. גולדהר

גזר - דין

1. בהכרעת הדין שניתנה ביום 11.4.05, הורשעו הנאשמים בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום.

2. לבקשת ב"כ הנאשמים – הוגשו הטענות לעונש בכתב:

א. טענות המאשימה:

הכרעת הדין הרשיעה את הנאשמת 1, חברה בע"מ, שהפעילה חנות רהיטים, ו- 3 מנהליה, בהעסקת 4 עובדים יהודיים ביום השבת, ב- 2 מועדים נפרדים, מה גם שהנאשמת הורשעה בעבר בעבירה זהה.

בקיום השבת חתר המחוקק להגשים מטרה חברתית, הגנה על בריאות העובד והבטחת תנאי עבודה הוגנים (בג"צ 5073/91 תאטראות ישראל נ' עירית נתניה), עקרון שחוזק בבג"צ (5026/04) דיזיין 22 – שארק דלוקס רהיטים בע"מ נ' רוזנצווייג צביקה), תוך קביעה המבוססת על שקול דתי-לאומי, קביעה ההולמת את ערכיה של המדינה כמדינה יהודית-דמוקרטית, ובתכלית ראויה, משולבת חברתית-דתית (וכן ע"א חי' 131/86 הרב רקובר נ' ארמון תאטראות חיפה).

בחוקו חוק קוגנטי כיוון המחוקק לסכל חששו של העובד היהודי שלא יתקבל לעבודה, וזכותו של העובד אינה ניתנת לויתור (8133/98 פס"ד הנדימן).

המאשימה הפנתה לאמנה הבינ"ל (כתבי אמנה 450 כרך 12, שאושרה ב- 19.6.61) הקובעת מנוחה שבועית הכוללת לא פחות מ- 24 שעות, ככל האפשר ביום שנקבע ע"י המסורת והמנהגים. המסמכים שהוגשו, המצביעים לכאורה על מצבה הכלכלי של הנאשמת, שנרכשה ע"י חברת א.פ. עיצובים מספטמבר 2003 – מאוחרים להגשת כתב האישום, מה גם שהנאשמים לא הגישו דוחות לגבי הנאשמת הספציפית.

מעבר לכך, החברה שרכשה פעילות הנאשמת, נטלה החובות והזכויות ואינה יכולה לקבל רווחים ולהתנער מחבויות. המאשימה מפנה לחוק החברות (ולהגיון שמאחורי סי' 315, 323).

הנאשמים טוענים שמדובר בחוק ישן, אך הם דחו הדיונים טכנית ועכבו מהלך הדיון בטענות שלא הוכחו, מה גם שנקבע כי בעבירות שהעונש בגינן הוא קנס – אין לתת משקל מכריע לטיעון זה (פ' 800480/97, השוי יהלום).

אין מדובר בהפליה אלא באבחנה מותרת בין שונים והתחשבות בצרכיהם.

מיקום החנות אינו רלוונטי לזכויות העובדים ולאפליה בין הפעלת החנות למול סוחרים אחרים שומרי חוק.

מטרת הענישה היא הרתעה לצורך כיבוד החוק ע"י מעסיקים (חברות ומנהלים), תוך דאגה לרווחת העובד. מדברי הנאשמים עולה כי לא הטמיעו עניין זה והם מאמינים שזכותם לעשות דין לעצמם.

הקנס המקסימלי לכל עבירה הוא 12,900 ₪, וכאן מדובר ב- 4 עבירות (העסקת כל עובד היא עבירה ; שם), ונקבעה הפרשנות ל"אותו מעשה" (ע"פ 9804/02 שממון נ' מד"י).

המאשימה ביקשה להשית על כ"א מהנאשמים 51,600 ₪, משמדובר ב- 4 עבירות שונות ולגבי הנאשמים 2-4 נתבקש חלף ימי מאסר והתחייבות מקסימלית.

גם כשמדובר בהסדר טעון, נקבע קנס גבוה מאוד והתחייבות בסכום המקסימלי (פ' 338/03, השו' מוטולה).

בענייננו, הנאשמים לא חסכו זמן, אלא כפרו באישום וקיימו הליך ארוך ומייגע.

ב. טענות הנאשמים:

סוג ומידת העונש נתון לשק"ד ביהמ"ש, כשהמחוקק קבע "תקרה" (י. קדמי, סד"פ, חלק שני עמ' 1027), אך יש להתחשב במהות העבירה. מעצם הכללת העבירה על הוראה מהוראות סעיפים 9 ו-9א' לחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951 ("החוק") היא עבירה מינהלית שקנס מנהלי בצידה ומשכך, המחוקק ראה בעבירה עבירה קלה.

העסקת העובדים בכ"א מהתאריכים שבכתב האישום מהווה עבירה אחת, כאמור בסעיף 186 לחסד"פ ולפיו אין להעניש יותר מפעם אחת על אותה עבירה. בענייננו, הראיות שהוגשו והוגשו לכל העובדים יחד (ע"א 115/77). המאשימה התייחסה לכל העובדים כמקשה אחת ולא הביאה ראיות בנקודות זמן שונות (קדמי, עמ' 1033 ; ע"פ 104/89 בן דרורי נ' מד"י). פס"ד השו' יהלום שגוי ובפס"ד אפיקים (לג/6-18 מד"י נ' אפיקים) עליו נסמך – לא נדונה כלל השאלה האם העסקת מספר עובדים מהווה מספר עבירות. בפס"ד שמשון מדובר בעבירת רצח/אלימות ואין ללמוד מכך לענייננו, השונה בשיקולי הענישה.

מדובר בחברה שאינה פעילה עוד היום ויש לה הפסדים של עשרות מליוני שקלים.

הדו"חות שהוגשו הם של הנאשמת והשותפות אליה הועתקה פעילותה, והוגשו דוחות אחרונים. לא נטען כי החברה אינה קיימת כאישיות משפטית, אך בפועל, פעילותה הועתקה לשותפות א.פ. עיצובים, ואחת הסיבות לכך היא מצבה הכלכלי הקשה ובקביעת העונש יש לקחת בחשבון את מצבה הקשה, המצב הכלכלי הקשה במשק בכלל וברשתות כנאשמת, שמן המפורסמות הוא.

הטלת קנס כמבוקש ימוטט הנאשמת/השותפות. הנאשמת בתחרות קשה מול חנויות רהיטים רבות, שנפתחו לאחרונה במושבים/קבוצים רבים ברחבי הארץ, אליהן בדרי"כ לא נשלחים פקחים, כעולה מעדות רוזנצוויג (בהליך אחר), ואין להן ההוצאות התפעוליות של הנאשמת.

בטיעונים לעונש נוהג ביהמ"ש **בגמישות מרחיקת לכת** בכל הקשור לראיות ההגנה (קדמי, עמ' 1010). אזכור פס"ד ליבנה (פ' 800105/98) אינו הוגן, שכן שם נטען להכרעה שניה, כשזו שכאן היא הראשונה. במקרה דנן מדובר בהרשעה ראשונה. מדובר בעבירה שלפני 5 שנים, מאז השתנו בעלי החברה עקב המזוג. לדירקטורים הנאשמים זו הרשעה ראשונה והם אינם מכהנים עוד כדירקטורים בשותפות.

הנאשמים לא נהגו סחבת אלא פעלו עפ"י החוק, ועפ"י הטענות שהחוק מקנה להן.

יש לקיים פסיקה אחידה, כדי למנוע אי צדק (ע"פ 462/89 ג'ובארה נ' מד"ן). פס"ד סטוק קפה הוא חריג; בפ' 800097/98 נגזר נגד הנאשמת 13,500 ₪ בלבד באותה עבירה, במספר רב יותר של עובדים ולא בעסקת טעון. קודם לכן בעסקת טעון נקבע קנס של 10,000 ₪ בגין העסקת 5 עובדים. גם בהליך שבפני השו' יהלום נקבע רק 60% מהקנס המרבי, הליך עליו תלוי ועומד ערעור.

החנות מצויה מחוץ למרכז העיר ואין בהפעלתה פגיעה ברגשות אנשים דתיים או ביום השבת כיום המנוחה, ויש לקחת זאת בחשבון. מנכ"ל משרד התמ"ת בעדותו בביה"ד (פ' 274/03, בפני השופטת גילצר) מבחין לענין החומרה בין חנות הפועלת במרכז העיר לכזו שפועלת מחוץ למרכז, מה גם שהחנות הנדונה נסגרה לפני מספר שנים.

העובדים העידו כי ניתן להם יום מנוחה שבועי, דהיינו, הנאשמת לא מתעמרת בעובדיה, ויש להתחשב בכך בקביעת הקנס (כל ההדגשות במקור).

ג. ב"כ המאשימה בתגובתה מ- 1.5.05 טענה כי היא מתנגדת לפרוטוקולים מהליכים אחרים, כשהתרשמות ביה"ד היא חשובה מהעדים שבפניו (עפ' 6251/94 בן ארי נ' מד"י), ובביה"ד חל סד"פ בהליכים כאלה (ס' 24(ב), 32 לחק ביד"ע). מדובר במספר עבירות ויש להעניש על כל עבירה (קדמי, עמ' 1031 ; 1033); הפסדים אינם מלמדים על מצב כלכלי קשה, והוצגו רק מסמכים המעידים כי בשלב מסויים הייתה הנאשמת בגרעון תקציבי.

3. מדיניות הענישה הראויה בכגון אלה היא הטלת קנס שיהיה בו כדי להרתיע הנאשם מביצוע העבירות שהורשע בהם – מחד, ושיהיה בו גם כדי ענישה בגין מעשי העבר – מאידך.

4. אוסיף ואומר כי מקובלת עליי טענת המאשימה כי עסקינן בעבירות אחדות, שהרי הנאשמים הורשעו בהעסקת כל אחד מהעובדים, בפני עצמו. העובדה כי מדובר בעבירות שנעברו בו זמנית (כלפי יותר מעובד אחד) אינה הופכת העבירות לעבירה אחת בלבד.

5. ראוי להזכיר כי בעת שנעברו העבירות נשוא ההכרעה דנא – טרם הורשעה הנאשמת בהליך קודם (בפני כבוד השופטת ליבנה). לא לי לדעת אם הטענה שם להרשעה שניה התייחסה להליך זה שבפניי ומכל מקום, ההרשעה שבפניי

– **קדמה** להרשעה באותו הליך. אין לקרוא בגזר הדין שם כי ניתן בהתבסס על היותו הרשעה שנייה.

יתר על כן, העבירה וכתב האישום הנדונים כאן אכן "ותיקים המה", אך דחיות הדין לא נעשו ע"י ביה"ד. ואבהיר – ודבריי אינם מתייחסים למשמעות (לדחייה) של הגשת הבקשות ע"י הנאשמים, עפ"י זכותם שבדין. עם זאת, בכל הכבוד, אין לראות בחלוף הזמן בסיטואציה זו כהנמקה.

אוסף עוד כי לטעמי, מצב כלכלי קשה אין בו די, משעסקינן בעבירה שנעברה לפני זמן, בעת בה המצב הכלכלי היה שונה מזה שעתה (עפ"י הראיות). ובמאמר מוסגר, האם נצדיק עבירה – מסוג זה – על החוק, בשל מצב כלכלי קשה לנאשם, או מצב כלכלי קשה במדינה!?

שינוי בהתנהלות המשפטית של הנאשמים, המאוחר למועד העבירה – אף הוא אינו נצרך לעניין בשבפניי, שאחרת יכול דירקטור לחדול מלהיות כזה, כדי לחמוק מעונש, ותאגיד משפטי יעביר פעילותו לאחר.

6. לאחר ששקלתי טיעוני המאשימה וטיעוני הנאשמים, רואה אני להטיל על הנאשמת קנס בסך 10,000 ₪, בגין כל אחת מהעבירות (4 עבירות) ועל כ"א מהנאשמים קנס בסך 6,000 ₪, בגין כ"א מהעבירות, שישולם בתוך 45 יום מהיום.

7. בנוסף לאמור, יתחייבו הנאשמים 2-4, על פי סעיף 72 לחוק העונשין, שלא לעבור עבירה מסוג העבירות בהן הורשעו בהליך זה, בתוך תקופה של 3 שנים מהיום וזאת עד לסכום המקסימלי לכל עבירה.

8. הנאשמים מופנים לזכותם להגיש ערעור לכב' בית הדין הארצי בירושלים בתוך 45 יום.

התנצלותנו לצדדים על העכוב שחל בהדפסתה של החלטה זו.

ניתן היום כ"ו בתמוז, תשס"ה (2 באוגוסט 2005) בהעדר הצדדים.

שרה מאירי 1168/00-54678313

שרה מאירי, שופטת

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה